

- okoli 23 % gozdov so privatizirali, vendar je v državni lasti še vedno 63 % gozdov, uprava državnih gozdov je še vedno močno centralizirana.

Sodelovanje na znanstvenem srečanju in osebni stiki s profesorji sorodnih tehničnih predmetov so nam dali vrsto informacij o dogajanju in razvoju tehnologije v evropskem gozdarstvu. Ekскурzije po Moravskem so

nam veliko povedale o stanju češkega gozdarstva. Tako lahko ocenimo udeležbo na srečanju FORMEC 2001 kot koristno. Skupaj z Avstrijo smo prevzeli organizacijo naslednjega srečanja leta 2003. Srečanja FORMEC bodo odslej samo vsako drugo leto. Upam, da bomo lahko leta 2003 profesorjem evropskih gozdarskih fakultet na tehnološkem področju tudi v Sloveniji pokazali kaj zanimivega.

Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije

Franc PERKO*

Že dobro leto je, odkar so kmetje, kmetijske organizacije ter lastniki kmetijskih zemljišč in gozdov (okoli 177.000 fizičnih oseb in nekaj manj kot 1.000 pravnih oseb) dobili enotno interesno organizacijo Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (KGZS), ki si je za svoje glavne cilje zadala zastopanje in usklajevanje interesov svojih članov, pospeševanje razvoja kmetijstva, gozdarstva in ribištva ter izvajanje promocije slovenskega kmetijstva doma in v tujini. Poleg tega ponuja KGZS svojim članom tudi razvežano in kakovostno strokovno svetovanje.

Medtem ko kmetijski del zbornice že deluje (zaposlenih je preko 800 strokovnjakov), je gozdarski del šele v povojih. O dilemah gozdarske službe pri KGZS Jeromel (JEROMEL 2001) piše takole: "V procesu sprejemanja zakonodaje in tudi pri samem nastajanju KGZS se slišijo dvomi o potrebnosti gozdarske službe pri KGZS - predvsem s strani zagovornikov Zavoda za gozdove Slovenije. Poudarja se, da tudi interese lastnikov gozdov že zastopa Zavod za gozdove. Poznavalcem razmer je seveda jasno, da institucija, ki je postavljena in financirana s strani države, ne more dovolj dobro braniti interesov lastnikov gozdov, še posebno, če vemo, da je Zavod za gozdove Slovenije po Zakonu o gozdovih dolžan zagotavljati javni interes nad gospodarjenjem in rabo vseh gozdov ter gozdnega prostora ne glede na lastništvo. Nedvomno torej potrebujemo dovolj močno, predvsem pa strokovno gozdarsko službo, ki bo lahko povezala razdrobljeno gozdno posest in jo dostojno zastopala. Podlaga za delo gozdarske službe so vsekakor splošne naloge KGZS, ki so zapisane v Zakonu o kmetijsko-gozdarski zbornici in jih bo potrebno v praksi konkretizirati ter prilagajati razmeram. Nekaj teh nalog je do zdaj že opravljal Zavod za gozdove Slovenije, zato jih bo potrebno pre-

nesti v pristojnost KGZS skupaj z nekaterimi kadri in pripadajočimi finančnimi sredstvi."

Malce nerodna se mi zdi obrazložitev, ki na eni strani trdi, da institucija, ki je postavljena in financirana od države, ne more dovolj dobro braniti interesov lastnikov gozdov, in na drugi strani pričakuje prenos določenih pristojnosti na KGZS (tudi postavljena od države in financirana iz proračuna ter z obveznim prispevkom obveznih članov) skupaj z nekaterimi kadri in finančnimi sredstvi.

Glavne naloge gozdarske svetovalne službe

Glavne naloge gozdarske svetovalne službe pri KGZS so naslednje (JEROMEL 2001):

- spremljanje stanja in problematike gozdarstva ter na podlagi konkretno ugotovljenih problemov oblikovati predloge za spremembe gospodarskega sistema in ekonomske politike, ki bodo zagotavljali skladen razvoj panoge;
- dajanje pobud za spremembo zakonodaje in drugih predpisov, ki zadevajo interese lastnikov, ter aktivno vplivanje na proračunske postavke, ki zagotavljajo financiranje dejavnosti v gozdarstvu;
- predvsem je to pomembno zaradi vse večjega javnega interesa nad gozdovi, ki močno omejuje pravice lastnikov gozdov;
- podpora in pospeševanje sodelovanja z gozdarskimi izobraževalnimi organizacijami ter z gozdarskimi oziroma kmetijsko-gozdarskimi zadrugami;
- prilagajanje pogojev in zastopanje interesov lastnikov gozdov ob vstopanju v Evropsko unijo;
- priprava subvencijskih programov in smernic za pridobivanje državnih sredstev, po vstopu v Evropsko unijo pa tudi subvencij s strani Unije;
- pomoč pri uvajanju programov pridobivanja energije iz biomase, izdelava projektov in svetovanje v zvezi

* mag. F. P., univ. dipl. inž. gozd., Slivice, SLO

Organizacija gozdarske svetovalne službe

- z nabavo opreme, razvojem tehnologije ter pridobitev ustreznih vzpodbud;
- oblikovanje ukrepov za izboljšanje delovnih razmer v gozdarstvu; - delovne razmere v gozdarstvu so namreč izredno zahtevne in nevarne, posledica česar so številne delovne nesreče, preštevane izgube življenj, hude telesne poškodbe in velika materialna škoda;
- izvajanje enotnih ocen škod v gozdovih zaradi divjadi in drugih vplivov, priprava potrebne dokumentacije ter enotno zastopanje pri škodnih zahtevkih;
- strokovno svetovanje članom na področju gozdarske mehanizacije in tehnologije; - pri lastnikih gozdov se namreč predvsem čuti pomanjkanje poznavanja razvoja tehnologije in mehanizacije v gozdarstvu; tu gre seveda tako za razvoj profesionalne opreme, ki jo uporabljajo lastniki večjih površin gozdov, kot tudi za razvoj adaptirane kmetijske mehanizacije;
- organiziranje poklicnega izobraževanja ter usposabljanja in svetovanja za izvajanje gozdnogojitvenih ukrepov (nega, obnova, varstvo, melioracije tal in pridelava energetskega lesa); - strogi predpisi na področju izvajanja del v gozdovih zahtevajo od izvajalcev del v tujih gozdovih določeno strokovno izobrazbo (sekač, traktorist, žičničar ...);
- svetovanje na področju trženja gozdnih proizvodov; - pomembno je zbiranje in posredovanje ponudbe lesa s strani lastnikov do uporabnikov, zelo pomembno pa je potrebe kupcev oziroma trga posredovati lastnikom, saj se na osnovi teh informacij lahko odločajo, katero drevesno vrsto ali kakšne sortimente v določenem trenutku poslati na trg; izredno pomembno je pri plasiranju na trg tudi pravilno krojenje oziroma razrezovanje debla, ki se mora nujno prilagajati zahtevam trga;
- povezovanje in zastopanje lastnikov gozdov pri izgradnji prometnic; - pri razdrobljeni gozdni posesti se lastniki pogosto ne morejo dogovoriti o gradnji gozdnih prometnic, ki bi povezovale več parcel, zato nujno potrebujejo nekoga, ki bi jih pri tem znal povezovati; država je preko lokalnih skupnosti na podlagi Zakona o gozdovih dolžna sofinancirati gradnjo in vzdrževanje gozdnih cest, vendar neorganizirani lastniki težko dosežejo zagotovitev primerne višine sredstev za to dejavnost;
- povezovanje in pomoč lastnikom gozdov pri organiziranju strojnih krožkov in medsebojne pomoči pri izvajanju del v gozdovih;
- zastopanje in svetovanje svojim članom pri vseh težavah, ki se bodo pojavljale na področju gozdarstva.

Na državni ravni je bil ustanovljen Sektor za gozdarsko svetovanje. Na zborničnem uradu se načrtuje zaposlitev dveh strokovnjakov, in sicer (JEROMEI 2001):

- vodje sektorja za gozdarsko svetovanje na zborničnem uradu, ki vodi, organizira in usklajuje del sektorja za gozdarstvo v KGZS, zastopa zbornico na gozdarskem področju pred državo oziroma njenimi institucijami (vlado, parlamentom, Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS, Skladom kmetijskih zemljišč in gozdov RS, Zavodom za gozdove Slovenije);
- vodje oddelka za koordinacijo svetovanja v gozdarstvu na zborničnem uradu, ki koordinira svetovanje v gozdarstvu na zborničnem uradu in usklajuje del gozdarskega svetovanja v območjih KGZS.

Organizacija in naloge gozdarske službe v območju oziroma v Kmetijsko gozdarskih zavodih (Kmetijsko-gozdarski zavod Celje, Kmetijsko-gozdarski zavod Kranj, Kmetijsko-gozdarski zavod Ljubljana, Kmetijsko-gozdarski zavod Maribor, Kmetijsko-gozdarski zavod Murska Sobota, Kmetijsko-gozdarski zavod Nova Gorica, Kmetijsko-gozdarski zavod Novo mesto in Kmetijsko-gozdarski zavod Ptuj), kjer naj bi bilo zaposlenih 68 gozdarskih strokovnjakov, pa so naslednje:

- vodja za gozdarsko svetovanje v območju KGZS, ki vodi, organizira in usklajuje del službe v območju in povezuje delovanje območja z zborničnim uradom;
- svetovalec za gozdarstvo na upravni enoti, ki opravlja gozdarsko svetovanje na področju upravne enote ter izvaja neposredno delo z lastniki gozdov.

Skupno načrtuje KGZS zaposlitev 70 gozdarskih strokovnjakov. Po dogovoru z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Zavodom za gozdove Slovenije pa se načrtuje s 1. 10. 2001 zaposlitev prvih 30 gozdarskih svetovalcev, ostalih 40 pa predvidoma v začetku leta 2002 (JEROMEI, 2001). Razporeditev svetovalcev ne bo po vseh območjih oziroma upravnih enotah enaka, ampak se bo prilagajala dejanskim potrebam, to je gozdnatosti in intenzivnosti gospodarjenja z gozdovi.

Poglejmo si še nekaj dilem

KGZS si je svoje delo zelo ambiciozno zastavila. Nekaj teh nalog je doslej že opravljal Zavod za gozdove Slovenije, veliko zadolžitev pa je novih, koristnih

in potrebnih. Je pa nekaj dilem. Če se ustavim le pri nekaterih točkah nalog KGZS, ki so hkrati v celoti ali deloma v pristojnosti Zavoda za gozdove Slovenije:

- Izvajanje enotnih ocen škode zaradi divjadi in drugih vplivov ter enotno zastopanje pri škodnih zahtevah. Zavod za gozdove Slovenije spremlja biološko ravnotežje v gozdovih, spremlja razvrednotenje in poškodovanost gozdov, zagotavlja izvedbo ukrepov za varstvo gozdov in tako opravi pretežen del nalog iz zgornje alineje; KGZS lahko zagotovi le enotno zastopanje pri škodnih zahtevkih.
- Organiziranje poklicnega izobraževanja ter usposabljanja in svetovanja za izvajanje gojitvenih ukrepov.

Poklicno izobraževanje je naloga izobraževalnih institucij, svetovanje za izvajanje gozdnogojitvenih ukrepov pa opravi strokovnjak Zavoda za gozdove Slovenije. Na podlagi gozdnogojitvenega načrta izda Zavod za gozdove Slovenije lastniku gozda po predhodnem svetovanju in skupni izbiri dreves za možni posek (konkretno v gozdu na konkretnem primeru) odločbo v upravnem postopku, s katero se določijo:

- potrebna gojitvena dela za obnovo gozdov in nego mladja do vključno nege letvenjaka;
- potrebna varstvena dela;
- usmeritve ter roki za izvedbo in ponovitev posameznih gojitvenih in varstvenih del;
- količina in struktura dreves za največji možni posek;
- usmeritve in pogoji za sečnjo in spravilo lesa;
- obdobje, za katero je odločba izdana.

Zaradi gornjih usmeritev in nalog je logično, da je Zavod za gozdove zadolžen, da skrbi za izobraževanje lastnikov gozdov.

Zavod za gozdove Slovenije vsa opravljena dela v gozdovih tudi spremlja in nadzira, hkrati pa vsa tista dela v gozdovih in hudourniških območjih, ki so financirana ali sofinancirana iz proračuna, tudi prevzema.

Tudi na področju trženja, posebej še krojenja gozdnih lesnih sortimentov, predvsem pri drobnih tržnih proizvajalcih, ki so med lastniki gozdov v Sloveniji v večini, lahko opravijo revirni gozdarji ob izbiri drevja za možen posek pomembno in nenadomestljivo sve-

tovalno delo. Za to svetovanje so večinoma ustrezno usposobljeni. Večji gozdni proizvajalci si praviloma najdejo svoje tržne poti in trenutnim tržnim razmeram ali kupcu tudi prilagodijo čas sečnje, krojenje in drugo. Določene aktivnosti pa tu lahko odigrajo tudi gozdarski svetovalci KGZS.

Še kaj bi se našlo, kjer imajo naloge ali pa bi jih vsaj morale imeti tudi druge institucije (izobraževalne, raziskovalne, zadrage, zavarovalnice).

Kako daleč lahko sega gozdarska svetovalna služba KGZS in ali je ta izraz sploh primeren (svetovalec - kdor z nasveti usmerja, vodi; kdor daje nasvete, strokovno mnenje)? Sodim, da je napačno prenešen iz kmetijskega dela KGZS, kjer so dejansko zaposleni svetovalci in pospeševalci. Iz glavnih nalog gozdarske svetovalne službe pri KGZS je razvidno, da gre pri tem predvsem za zastopanje interesov članov in njihovo povezovanje pri razreševanju določenih nalog ali problemov ter dajanje pomoči in le v manjši meri svetovanje. Le neko globalno svetovanje, predvsem pa povezovanje in zastopanje interesov lastnikov gozdov, lahko uspešno in koristno opravljajo gozdarski strokovnjaki, zaposleni v KGZS. Za dejansko svetovanje za izvajanje gozdnogojitvenih ukrepov, usmeritev in pogojev za sečnjo in spravilo lesa (izbor primerne ali možne tehnologije) ter najboljšo izrabo lesa je zadolžen revirni gozdar (in njegov nadrejeni z Zavoda za gozdove), ki prihaja v stik z lastnikom gozda ali njegovim zastopnikom, in to na konkretnem terenu in konkretnem primeru, in ki je zaposlen v javni gozdarski službi. Pristojnosti določajo razmejitve nalog in strokovnih kadrov med Zavodom za gozdove Slovenije in KGZS, medsebojno sodelovanje pa bo lahko dalo optimalne rezultate porabnikom in bo hkrati tudi finančno racionalno za davkoplačevalce.

Viri

- Jeromec, J., 2000. Organiziranost in vloga gozdarske službe v okviru Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije.- Zbornik posveta Vloga strokovnih služb Kmetijsko-gozdarske zbornice v razvoju kmetijstva in podeželja, Bled, s 53-58.
- Jeromec, J., 2001. Gozdarska svetovalna služba.- Bilten št. 5 Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije, s. 7-8.
- Zakon o gozdovih s komentarjem, 1994.- Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo, Ljubljana.